

Floris en Rob Moolenbeek, een dubbelportret

De liefde voor vogels is hem met de paplepel ingegoten. Amper een jaar oud moest hij mee in het kinderzitje dat achter in de auto werd gezet. Jong geleerd is oud gedaan dacht vader Rob en nam de kleine Floris mee met vogels kijken. Tot Moolenbeek junior er na een jaar of twee genoeg van had...

Carla van Lingen

Floris: “Kleine zwanen tellen, ringen aflezen en daar zat ik dan, uren achter elkaar in de auto. Zo’n nummer aflezen was nog niet zo makkelijk. Nu begrijp ik dat wel, maar toen had ik geen idee waar ik was en waarom.”

Rob: “Het was voor mij de enige manier om mijn twee liefdes te combineren. Toen Floris aangaf dat hij er genoeg van had heb ik het vogels kijken en ringen (met Barend van Ingen) op een lager pitje gezet. Zo gaat dat in het leven. Je krijgt kinderen, je werk neemt je in beslag en dan maak je andere keuzen. Ik was nog wel druk met vogels in mijn eigen tuin maar dat was het dan ook wel.”

Ik heb met Floris Moolenbeek en vader Rob afgesproken op een heel vroege voorjaarsochtend bij het ringstation aan het Gooimeer. Floris loodst me via de mobiele telefoon naar de goede plek, waar hij op me wacht: waadpak aan, groot, blond met staartje, niet het type van de gemiddelde vogelaar. Een houten aannemerskeet staat verscholen opgesteld. Hier is koffie, koek en hangen vogels in een katoenen zak te wachten tot ze aan de beurt zijn om geringd te worden. Er staat veel wind en de vangst valt wat tegen. Ruim 30 vogels.

Rob: “Vorig jaar rond deze tijd zijn er wel 200 vogels door onze handen gegaan. Het was wel 20 graden warmer. Er zijn nu nog weinig jonge vogels. Sommige karekietenvrouwtjes hebben nog helemaal geen nest. Dat geldt ook voor de

koolmezen. Standvogels lopen achter, want die hebben de koude winter meegemaakt. Zomergasten als bonte vliegenvangers zijn teruggekomen toen het hier redelijk mooi weer was. Die zijn gewoon hun gang gegaan met nestelen en eieren leggen, maar nu is er door het late voorjaar weinig voedsel.”

Terwijl vader Rob onstuitbaar over zijn hobby vertelt gaat Floris onverstoorbaar door met het meten en wegen van de vogels. Lengte, gewicht, broedplek, broedstadium en geslacht worden genoteerd. Moeder Wilma Moolenbeek is ook besmet met het vogelvirus.

Zij haalt de vogels uit de netten en levert ze in de stevige katoenen zakken af in de keet. Op volgorde van binnenkomst worden ze opgehangen aan genummerde haken die overeenkomen met de baannummers waarin de netten staan opgesteld. De samenwerking loopt als een gesmeerde machine.

Floris: “Natuurlijk werd ik als kind veel met vogels geconfronteerd en ik wist ze ook wel te benoemen, maar daar bleef het wat mij betreft bij. Vier jaar geleden, vierentwintig jaar na mijn eerste vogelervaringen, kwam mijn interesse voor de natuur weer terug. Ik werd lid van de Vogelwerkgroep en besloot een groene studie te gaan volgen: Bos- en natuurbeheer aan de hogeschool Van Hall Larenstein in Velp. Het sluit aan bij mijn hobby en ik studeer met mensen die dezelfde belangstelling hebben. Ik weet nog niet echt wat ik met de studie zou willen. Ik vind beheer interessant, vooral hoe en waarom keuzen gemaakt worden, maar vogels zijn ook boeiend om te bestuderen. Gelukkig heb ik nog twee jaar om er over na te denken.”

Intussen wordt er weer een aantal vogels weggewerkt van baan 1. Ze worden in een zak binnengebracht en op volgorde geholpen. De achtste handpen wordt gemeten, even de veertjes van de buik blazen om te controleren of er een broedplek is en om de sekse vast te stellen, tenslotte even wegen en hup, daar vliegt 17,8 gram tuinfluiter weer terug naar zijn of haar territorium.

Rob: “We vangen en ringen in het kader van het CES-project (zie kader) met tussenpozen van een dag of tien, dezelfde netopstelling, zelfde plek, zelfde biotoop en in het broedseizoen vanaf half april tot half augustus. Natuurlijk is het ingrijpend om in het broedseizoen te vangen. Je zult wel iets verstoren, maar we werken voorzichtig en snel. De individuele vogel zal het niet leuk vinden, maar het gaat om de soort waar je meer van wil weten. We werken volgens strikte regels. De netten worden minimaal ieder half uur gecontroleerd en als het regent wordt er niet gevangen. Je moet aan een aantal voorwaarden voldoen om aan het CES-project te mogen

meewerken. Ik ben er dan ook heel trots op dat Floris gisteren bij het NIOO Vogeltrekstation in Wageningen als 500e Nederlandse ringer in het zonnetje werd gezet.”

Rob komt niet uit een groen nest. Zijn ouders hadden andere dingen aan hun hoofd. Zijn broers voetbalden of werden lid van de korfbalclub. Rob koos voor de vogels. Hij was twaalf jaar toen hij lid werd van de jeugdbond NJN. “Vanaf mijn tiende liep ik met een verrekijker om mijn nek. We woonden langs de rand van de hei waar in die jaren de korhoenders voor de deur wandelden. Als ik ’s ochtends om zes uur voor het raam zat liepen er wel veertig patrijzen aan de overkant van de Erfgooierstraat.”

Toch moesten de vogels plaats maken voor slakken. “Ik ben bij de NJN gebiologeerd geraakt door slakken. Dat werd ook mijn onderzoek bij de universiteit van Amsterdam. Ik ben gespecialiseerd in slakken uit de diepzee. Dat bracht me in alle uithoeken van de wereld, met name de naar Indische Oceaan. Nu werk ik nog bij Naturalis in Leiden”

Tijd voor de volgende vogelregistratie: een vink, vrouwtje, gevangen in baan twee. Een oud vrouwtje, tenminste niet van dit jaar. Zit nu te broeden, stelt Floris vast. Koolmees man, baan drie.

Floris: “Ik kwam bij dit ringstation terecht via Harry de Rooij. Harry is de grote motor achter dit CES-project. Dit werk heeft me ook geïnspireerd om op school meer aan vogels te gaan doen. We hebben in Velp een heel bijzondere schooltuin met wel 700 verschillende plantensoorten. Daar gaan we nu beginnen met vangen en ringen. De school wil meer aandacht voor de Nederlandse fauna en op deze manier willen we het promoten. Ik organiseer op Van Hall Larenstein voor de studentenvereniging ook gastcolleges, waar ik

studenten kennis wil laten maken met andere soorten dieren en vormen van natuurbeheer. We zijn ook van plan om soortendagen te organiseren om te zien of studenten bijvoorbeeld 500 soorten kunnen herkennen en dan niet alleen planten maar ook vogels, insecten, vogels, vlinders etc.

Rob: “Ik heb dus al die jaren weinig meer aan vogels gedaan, maar toen Floris in Velp ging studeren moest ik toch aan de bak. Ik zei: weet je wat, als jij op een zondag niet kunt ringen dan ga ik wel. Je moet per slot van rekening op mensen kunnen rekenen.”

Floris: “Ik vond het zo gek dat hij vroeger al die jaren enthousiast bezig is geweest en nu geen tijd meer had. Pas na een half jaar, toen ik in Velp ging studeren heb ik pa zover gekregen dat hij mee ging. Mooie kringloop als je er zo over nadenkt: vroeger moest ik met hem mee vogels kijken en nu heb ik hem zo ver gekregen dat hij weer meegaat ringen. Ook nu ik inmiddels weer twee of drie van de vier weekenden hier ben zijn we hier altijd met z'n drieën te vinden, bijna het hele gezin.”

Foto's: Carla van Lingen

Het CES-project wordt georganiseerd door Vogeltrekstation en SOVON.

Het doel van het Constant Effort Site (CES)-project is het verzamelen van informatie die bijdraagt tot het verklaren van veranderingen in vogelpopulaties. De speerpunten van het CES-project zijn monitoring, reproductie en overleving. Informatie over de hoeveelheden uitgevlogen jongen wordt verkregen uit de verhouding van de gevangen volwassen en jonge vogels in de loop van het zomerseizoen. Deze informatie wordt in een speciaal meerjarig vogelringproject met behulp van vaste mistnetopstellingen tijdens het broedseizoen verzameld. Hervangsten van geringde vogels in opeenvolgende onderzoekjaren geven informatie over de jaarlijkse overleving.